

23
TERM OF
OFFICE

25
Oliver Röpké
Predseda EHSV

STAND UP FOR DEMOCRACY SPEAK UP FOR EUROPE

MANIFEST na obdobie 2023 – 2025

**Európsky hospodársky
a sociálny výbor**

Obsah

ZASADZOVAŤ SA ZA DEMOKRACIU <i>Doma</i>	4
Viac zapojiť občanov	4
Zabezpečiť úspech európskych volieb	5
Podporovať demokratické hodnoty a právny štát	5
ZASADZOVAŤ SA ZA DEMOKRACIU <i>V zahraničí</i>	6
Brána občianskej spoločnosti k demokracii a prosperite	6
Podporovať mäkkú diplomáciu EÚ v záujme silných a odolných občianskych spoločností	6
ANGAŽOVAŤ SA ZA EURÓPU <i>Reprezentatívnejší hlas</i>	7
Fórum novej generácie	7
Rovnocennejšie fórum	8
ANGAŽOVAŤ SA ZA EURÓPU <i>Silný a zmysluplný hlas</i>	9
Inštitúcia, ktorú počuť aj mimo jej múrov	9
Inštitúcia založená na dôkazoch a orientovaná na budúcnosť	10
PREDSEDA EHSV OLIVER RÖPKE	
<i>Pokročiť v sociálnej agende EÚ a zabezpečiť udržateľnú konkurencieschopnosť pre 21. storočie</i>	11
Pokročiť v sociálnej agende EÚ	11
Zabezpečiť udržateľnú konkurencieschopnosť pre 21. storočie	12
VYBRANÉ POLITICKÉ PRIORITY NA ZÁKLADE PODKLADOV SEKRETARIÁTU	13
Urýchliť plnenie cieľov udržateľného rozvoja	13
Angažovanosť mladých ľudí v oblasti klímy a udržateľnosti	13
Obehové hospodárstvo	13
Zelená transformácia európskeho priemyslu	14
Komplexné úsilie o digitalizáciu európskeho priemyslu	14
Posilniť globálnu konkurencieschopnosť a otvorenú strategickú autonómiu priemyslu EÚ	14
Reformy v záujme odolného hospodárstva EÚ	15
Dobudovanie únie kapitálových trhov a bankovej únie	15
Viacročný finančný rámec vhodný na riešenie budúcich výziev a zabezpečenie silnej politiky súdržnosti	15
Hospodárske a sociálne zotavenie z následkov pandémie a útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a následné zvýšenie cien energií a životných nákladov	16
Základné práva a právny štát	16
Migrácia	16
Bezpečné a stabilné susedstvo	16
Spolupráca s partnermi v záujme spravodlivej spoločnosti rešpektujúcej ľudské práva	17
Podpora udržateľného obchodu, ktorý je prospešný pre všetkých	17
Štúdie a hodnotenia politík: ako dosiahnuť, aby bola konzultačná činnosť EHSV viac založená na dôkazoch	17
Posilnenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a podpora rýchleho prechodu na klimatickú neutralitu	18
Podpora podnikania vo všetkých podobách: MSP a podniky sociálneho hospodárstva	19
Posilnenie postavenia spotrebiteľov pri zelenej a digitálnej transformácii	19
Prekonanie energetickej krízy: dosiahnutie udržateľnej, spravodlivej a strategickej energetickej bezpečnosti	19
Prínos politik v oblasti bývania k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti	20
Ekologizácia dopravy: reagovať na potreby užívateľov, občanov a organizácií občianskej spoločnosti	20

Sloboda, demokracia, ľudské práva a právny štát patria medzi základné hodnoty, na ktorých je založená Európska únia. Sú zakotvené v zmluvách EÚ a tvoria podstatu identity EÚ.

V posledných rokoch sú však tieto hodnoty vystavené veľkému tlaku. Európa čelila bezprecedentným krízam, ktoré prehĺbili sociálne a hospodárske nerovnosti a otriasli dôverou občanov EÚ v demokratické inštitúcie. Naše európske hodnoty nemožno považovať za samozrejmosť.

Podpora občianskej spoločnosti pri získavaní názorov európskych občanov má v týchto náročných časoch zásadný význam pre budovanie demokratickej odolnosti a formovanie budúcnosti Európy. Občianska spoločnosť sama potrebuje zároveň väčšiu ochranu. Priestor, v ktorom pôsobí, sa čoraz viac zmenšuje, čo obmedzuje schopnosť organizácií občianskej spoločnosti vykonávať legitímnu prácu v EÚ a ostatných častiach sveta.

Počas nasledujúceho funkčného obdobia Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) posilní jedinečnú úlohu, ktorú zohráva ako brána spájajúca občanov, občiansku spoločnosť a inštitúcie EÚ, aby sa mohol stať skutočnou platformou pre úprimnú a inkluzívnu diskusiu.

Zabezpečíme, aby sa u nás mohol vždy viesť zmysluplný demokratický dialóg založený na dôkazoch, do ktorého sa zapojí široká škála sociálnych, hospodárskych, politických, kultúrnych a inštitucionálnych aktérov. Pri rozhodovaní sa budeme usilovať o kompromisy vychádzajúce zo všetkých relevantných informácií, čím posilníme pozíciu nášho výboru a zmysluplne prispejeme k politikám EÚ.

Budeme sa tak spolu s našimi inštitucionálnymi partnermi a partnermi z občianskej spoločnosti významne podieľať na budovaní odolnejšej, inkluzívnejšej a demokratickejšej EÚ, ktorá bude pre našich blízkych aj vzdialených susedov inšpiráciou.

Okrem zamerania sa na tieto nové priority bude náš výbor naďalej **intenzívne pracovať na dosiahnutí sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho pokroku pre všetkých Európanov** tak, že bude systematicky prispievať k pracovnému programu Európskej komisie a účinne spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou EÚ.

Ako novozvolený predseda mám v úmysle zamerať sa na nasledujúce piliere:

- **Zasadzovať sa za demokraciu doma** propagovaním základných hodnôt a právneho štátu, zmenšením vzdialenosti, ktorá delí náš výbor od občanov, vďaka podpore zastupiteľskej a priamej demokracie a spolupodieľaním sa na úspechu volieb do Európskeho parlamentu v roku 2024.
- **Zasadzovať sa za demokraciu v zahraničí** vytvorením skutočnej brány občianskej spoločnosti, ktorá umožní našim susedom a partnerom prístup k demokracii a prosperite, a podporovaním silných a odolných občianskych spoločností v EÚ.
- **Angažovať sa za Európu zvýšením reprezentatívnosti nášho výboru**, zapojením nových generácií a nedostatočne zastúpených skupín našej spoločnosti do našej práce.
- **Angažovať sa za Európu lepšou kvalitou našej komunikácie a našej výhladovej práce** so zameraním najmä na výhľad a odporúčania Konferencie o budúcnosti Európy s cieľom zabezpečiť, aby EHSV zostal silným a zmysluplným hlasom v našej európskej demokracii.

ZASADZOVAŤ SA ZA DEMOKRACIU

Doma

Viac zapojiť občanov

Náš výbor je od svojho vzniku v roku 1957 pilierom participatívnej demokracie a občanom a zainteresovaným stranám poskytuje platformu na vyjadrenie ich názoru v rozhodovacom procese EÚ. O otázke participatívnej a deliberatívnej demokracie sa podrobne diskutovalo počas Konferencie o budúcnosti Európy. Občania v tejto súvislosti vyjadrili želanie, aby na ročný pracovný program a politické priority EÚ mohli vplývať prostredníctvom stanovených mechanizmov a aby EHSV v tejto súvislosti mohol zohrávať zásadnú úlohu.

Úloha občianskej spoločnosti je pri udržiavaní dobre fungujúcej demokracie absolútne nevyhnutná. Participatívna demokracia nie je len doplnkom zastupiteľskej demokracie, ale patrí medzi jej základné prvky.

Ako **novozvolený predseda EHSV**:

- Vytvorím **participatívne panelové diskusie EHSV s občanmi pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024** slúžiace ako podklad pre prierezové uznesenie všetkých sekcií EHSV, ktoré bude obsahovať hlavné požiadavky EHSV adresované novému Európskemu parlamentu a novej Európskej komisii („Manifest EHSV k európskym voľbám v roku 2024“).
- Položím základy pre **pravidelné využívanie participatívnych panelových diskusií s občanmi v každodennej práci EHSV** aj po najbližších voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2024.
- Oživím **aktívnu účasť EHSV na európskych iniciatívach občanov**, ktoré sú úspešným nástrojom na zapájanie občanov do rozhodovacieho procesu EÚ a ktoré im poskytujú demokratický priestor na ovplyvňovanie právnych predpisov EÚ.

Participatívna demokracia sprevádza zastupiteľskú demokraciu (Európsky parlament a národné parlamenty) a priamu demokraciu (európska iniciatíva občanov). Počas svojho funkčného obdobia dohliadnem na to, aby si výbor posilnil pozíciu ako skutočne zastrešujúca platforma zameraná do budúcnosti.

Zabezpečiť úspech európskych volieb

V novom funkčnom období sa EHSV zúčastní na prípravách na voľby do Európskeho parlamentu, ktoré sú jedným zo základných kameňov európskej demokracie. Voľby prichádzajú v rozhodujúcom momente pre demokraciu, keďže prioritnými témami sú významné európske otázky, ako je Európska zelená dohoda, vzostup extrémizmu a populizmu, právny štát, budúcnosť správy hospodárskych záležitostí v kontexte rastúcej nerovnosti a výzvy vyplývajúce z geopolitickej neistoty.

Bez náležitých záruk a opatrení by tieto voľby mohli byť živnou pôdou pre dezinformácie, propagandu a kybernetické útoky, ktoré sa snažia ovplyvniť hlasy občanov a destabilizovať naše demokratické procesy. Boj proti dezinformáciám prináša so sebou početné organizačné výzvy, ktoré si vyžadujú zapojenie viacerých subjektov vrátane občianskej spoločnosti. Závery Konferencie o budúcnosti Európy, počas ktorej občania pracovali na odporúčaniach, takisto poskytujú legitímne dôvody na to, aby pred konaním týchto volieb EHSV zohrával aktívnu úlohu kľúčového partnera.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Zaistím silnú účasť nášho výboru spolu s občianskou spoločnosťou na medziinštitucionálnych činnostiach a kampaniach zameraných na zvýšenie voľičskej účasti vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2024.**
- **Budem podporovať organizácie občianskej spoločnosti v ich úsilí o obranu demokracie a potlačanie dezinformácií a skrytého zahraničného vplyvu podporou balíka opatrení Komisie na obranu demokracie a prijatím opatrení na jeho vykonávanie pred voľbami do Európskeho parlamentu.**
- **Budem podporovať Európsku komisiu pri dohľade nad veľmi veľkými online platformami v snahe zmierniť systémové riziká pre demokratické a volebné procesy.**

Podporovať demokratické hodnoty a právny štát

Zástupcovia občianskej spoločnosti na národnej úrovni vyzývajú EÚ, aby podnikla rzné kroky v oblasti základných hodnôt a právneho štátu. Chcú, aby EÚ podporovala úlohu občianskej spoločnosti ako strážcu demokracie a nabádajú orgány, aby stanovili prísnejšie normy v oblasti vysokokvalitných rámcov zameraných na občiansky priestor, financovanie, slobodu prejavu, slobodu médií, problém zneužívania súdnych sporov proti novinárom a obhajcom práv a nediskrimináciu.

Počas celého nového funkčného obdobia sa budem dôsledne zasadzovať za demokraciu, základné práva a právny štát ako hlavné zásady, ktorými sa riadia všetky činnosti. Týka sa to práce nášho výboru, našej spolupráce s ostatnými inštitúciami EÚ a občianskou spoločnosťou, našich medzinárodných vzťahov, ale aj všetkých našich politických iniciatív, podujatí a publikácií. Zmenšujúci sa priestor pre občiansku spoločnosť znamená zmenšovanie demokracie, čo nemôžeme dovoliť.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Budem podporovať obnovený a silný mandát skupiny EHSV Základné práva a právny štát s cieľom zvýšiť informovanosť verejnosti o mimoriadne dôležitej práci skupiny a posilniť úlohu strážcu, ktorú v tomto smere zohráva občianska spoločnosť.**
- **Budem propagovať „test EHSV na zistenie stavu občianskej spoločnosti“ v záujme aktívneho monitorovania vývoja, ktorý má vplyv na občiansku spoločnosť v členských štátoch EÚ a kandidátskych krajinách.**

ZASADZOVAŤ SA ZA DEMOKRACIU V zahraničí

Brána občianskej spoločnosti k demokracii a prosperite

Budúcnosť Európskej únie je úzko prepojená so stabilitou a prosperitou našich susedov v krajinách Východného partnerstva a západného Balkánu. Budeme naďalej podporovať mier a stabilitu v týchto krajinách, ako aj ich integráciu.

Vzhľadom na pretrvávajúci tlak Ruska na Ukrajinu, Moldavsko, Gruzínsko a ďalšie krajiny prehĺbim naše partnerstvá a podporím väčšiu prepojenosť medzi našimi občianskymi spoločnosťami, ktoré sú srdcom demokracie.

EHSV bude vo vzťahu k týmto krajinám plniť úlohu skutočnej brány občianskej spoločnosti, a tým bude podporovať a uľahčovať ich úsilie o slobodu, demokraciu a užšiu integráciu. V rámci procesu rozširovania im poskytneme potrebnú podporu, aby mohli modernizovať svoje sociálno-ekonomické a demokratické systémy tak, aby spĺňali normy EÚ založené na jednotnom trhu, Zelenej dohode a Európskom pilieri sociálnych práv.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Budem osobne podporovať kontakty na vysokej úrovni s kandidátskymi krajinami, ako sú partneri zo západného Balkánu, Ukrajina a Moldavsko v rámci procesu rozširovania, a propagovať prácu našich spoločných platforiem občianskej spoločnosti.**
- **Prvýkrát zapojím zástupcov občianskej spoločnosti z prístupujúcich krajín do každodennej poradnej činnosti výboru – najmä do fázy vypracovania kľúčových stanovísk – vymenovaním čestných členov z krajín zapojených do procesu rozširovania.**

Podporovať mäkkú diplomaciu EÚ v záujme silných a odolných občianskych spoločností

V súčasnosti prebieha globálny boj hodnôt a naratívov, v ktorom sa rôzne krajiny a regióny snažia presadiť svoj vplyv. EÚ musí podporovať a obhajovať hodnoty zakotvené v zmluvách EÚ tak doma, ako aj v zahraničí. EHSV využije svoju sieť kontaktov s občianskou spoločnosťou a viac sa zameria na diplomaciu založenú na hodnotách v oblastiach, ako sú zmena klímy, kultúra a sociálne a hospodárske záležitosti na celosvetovej úrovni.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Budem osobne podnecovať spoluprácu s medzinárodnými organizáciami na najvyššej úrovni (ako sú Organizácia Spojených národov, Medzinárodná organizácia práce, Svetová obchodná organizácia).**
- **Budem prostredníctvom mäkkej moci (kultúrnej, energetickej a klimatickej, modrej diplomacie) presadzovať hodnoty, ktoré tvoria základy EÚ, prispievaním k mapovaniu existujúcich opatrení a iniciatív, zintenzívnením dialógu a spolupráce s organizáciami občianskej spoločnosti v tretích krajinách v uvedených oblastiach a prácou na osobitných stanoviskách.**

ANGAŽOVAŤ SA ZA EURÓPU

Reprezentatívnejší hlas

EHSV poskytuje občanom a zainteresovaným stranám fórum na vyjadrenie svojich názorov v rozhodovacom procese EÚ. Počas nasledujúceho funkčného obdobia budem stavať na našich úspechoch a usilovať sa o väčšiu reprezentatívnosť EHSV tým, že rozšírim našu základňu zainteresovaných strán a umožním novým aktérom prispievať k politikám EÚ.

Fórum novej generácie

Dnes sa prijímajú rozhodnutia, ktorých zámerom je vytvoriť silnú a spravodlivú budúcnosť pre nasledujúce generácie. V tejto súvislosti je nevyhnutné, aby sa mladí ľudia mohli vyjadrovať k rozhodnutiam, ktoré sa ich týkajú dnes a budú týkať aj zajtra. Musia mať k dispozícii platformu, kde vyjadria svoje obavy a potreby.

Preto sa počas svojho funkčného obdobia budem snažiť aktívnejšie zapájať mladých ľudí do tvorby politik spôsobom, ktorý je pre nich najvhodnejší, a to spolu s dôkladným monitorovaním a posudzovaním návrhov EHSV s ohľadom na ich vplyv na životy mladých ľudí.

Ako **novozvolený predseda EHSV**:

- **Vytvorím skupinu ad hoc EHSV Mladí ľudia pre angažovanosť mládeže s jasným mandátom pokračovať v práci, ktorú začala koordinačná skupina pre Európsky rok mládeže.**
- **Budem používať webovú stránku EHSV „Väčšie zapojenie mladých ľudí“ ako nástroj na prezentáciu a propagáciu konkrétnych opatrení a činností organizovaných EHSV a jeho členmi a členkami.**
- **Bezodkladne začnem v stanoviskách EHSV uplatňovať mládežnícky test EÚ v úzkej spolupráci so sekciami a komisiou CCMI s cieľom zabezpečiť, aby stanoviská EHSV odrážali hľadiská mladých ľudí vo všetkých oblastiach politiky.**
- **Rozšírim úlohu mládežníckych delegátov EHSV v každodennej práci EHSV v nadväznosti na ich úspešnú účasť v delegácii EHSV na konferencii OSN o zmene klímy.**
- **Posilním mládežnícke aktivity EHSV pod zavedenou značkou EHSV „Vaša Európa, váš názor (YEYS)“, najmä v rámci príprav na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024.**
- **Zriadim radu mladých poradcov predsedu, ktorá bude poskytovať pragmatické odporúčania zamerané na výsledky s rôznorodými hľadiskami mladých aktivistov, a predkladať konkrétne návrhy s osobitným dôrazom na zmenu klímy.**

Rovnocennejšie fórum

Zasadzovanie sa za demokraciu, právny štát a základné hodnoty sa začína v našej vlastnej inštitúcii. EHSV preto v záujme zaistenia väčšej transparentnosti, integrity a spravodlivosti zintenzívni prácu na vnútorných reformách.

EHSV dôrazne odmieta akúkoľvek formu diskriminácie vrátane diskriminácie na základe pohlavia. Rodová rovnosť vychádza z hodnôt, na ktorých je EÚ postavená, a mala by sa komplexne a horizontálne podporovať na všetkých úrovniach.

Rodová rovnosť je nevyhnutným predpokladom dosiahnutia spravodlivejšej a silnejšej Európy. Výbor aj tu zohráva dôležitú úlohu, počnúc príkladom, ktorý ako zhromaždenie ukazujeme, až po rozhodnutia, ktoré prijímame. Preto v našom výbore musíme dôrazne a jasne presadzovať väčšiu rodovú rovnosť.

Počas svojho funkčného obdobia budem vo všetkých činnostiach výboru neustále podporovať celoživotnú kultúru rodovej rovnosti, pričom osobitné opatrenia budú navrhnuté pre každú fázu života. Rodové hľadisko by sa malo uplatňovať nielen vo všetkých politických činnostiach EHSV, ale malo by sa dôrazne podporovať aj pôsobenie žien vo vedúcich pozíciách vo výbore.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Posilním mandát skupiny Rovnosť** s cieľom zabezpečiť vykonávanie, monitorovať pokrok a v prípade potreby navrhnúť adaptačné opatrenia, aby sa zaistilo splnenie cieľov.
- **Nadviažem na výsledky prieskumu skupiny Rovnosť o začlenení, rozdelení práce a dobrých pracovných podmienkach členov** a v prípade potreby navrhнем opatrenia na zlepšenie rodovej vyváženosti v EHSV.
- **Budem podporovať strategickú spoluprácu s Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou** pri zohľadňovaní rodovej rovnosti vo všetkých relevantných politikách EÚ.
- **Budem organizovať diskusie za okrúhlym stolom s cieľom začleniť rodovú rovnosť do každej politickej práce a všetkých činností EHSV.**
- **Budem sa zasadzovať za štrukturálne riešenia na zvýšenie podielu zastúpenia žien** vo všetkých orgánoch výboru a pozorne monitorovať pokrok prostredníctvom pravidelných správ.
- **Zvýším transparentnosť práce EHSV**, zabezpečím štrukturálne zapojenie do registra transparentnosti EÚ a budem podporovať etický orgán EÚ.

ANGAŽOVAŤ SA ZA EURÓPU

Silný a zmysluplný hlas

Inštitúcia, ktorú počuť aj mimo jej múrov

Zapojením širokého spektra zainteresovaných strán upevní EHSV svoje poslanie poradného orgánu inštitúcií EÚ a bude ešte reprezentatívnejším sprostredkovateľom názorov zainteresovaných strán a občanov. V tejto súvislosti musia byť práca a priority EHSV jasne komunikované vonkajšiemu svetu. Dôkladnou inštitucionálnou reformou zaistíme, že hlas EHSV bude mať väčšiu váhu a bude lepšie vypočutý. Počas svojho funkčného obdobia budem podporovať nový spôsob práce vo výbore s cieľom umožniť konzistentnú komunikáciu, pokiaľ ide o ostatné inštitúcie EÚ a zainteresované strany: prostredníctvom nového formátu stanovísk sa budú tľmočiť jasnejšie posolstvá, aby sa dôležité závery a odporúčania dali ľahko identifikovať.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- *Budem podporovať silnú a účinnú prítomnosť v sociálnych médiách a **komplexnú zmenu podoby webového sídla EHSV** v záujme toho, aby sa naše aktivity, podujatia a dokumenty lepšie propagovali.*
- ***Zabezpečím aktívnu propagáciu a lepšie dosledovanie odporúčaní EHSV** určených inštitúciám a zainteresovaným stranám intenzívnou spoluprácou na všetkých úrovniach.*
- ***Zavediem nový formát stanovísk**, ktorý umožní jasne identifikovať odporúčania občianskej spoločnosti.*
- ***Budem používať IT nástroj NaviGate na publikovanie práce EHSV** a jeho stanovísk v rôznych fázach pre všetky zainteresované strany.*

Inštitúcia založená na dôkazoch a orientovaná na budúcnosť

EHSV je ako dom európskej organizovanej občianskej spoločnosti najlepším miestom na vyjadrenie a predvídanie obáv, problémov a ťažkostí, ktoré trápia občanov. Výbor preto musí vo svojej práci uplatňovať prístup založený na dôkazoch a orientovaný na budúcnosť, aby čo najlepšie prispel k politickému programu inštitúcií EÚ. EHSV by tak mohol zohrávať dôležitú úlohu pri identifikácii rôznych transformačných procesov našej doby v ranom štádiu.

Prispôsobenie sa meniacim časom si bude vyžadovať čo najlepšie využitie konzultačného mandátu EHSV stanoveného v zmluve, a to proaktívnou identifikáciou a výkladom megatrendov, hľadaním medzier v právnych predpisoch a vypracúvaním návrhov komplexných akčných plánov a systematickým začleňovaním výhľadového rozmeru do našich diskusií. Rozvíjanie výhľadového aspektu práce EHSV by tiež umožnilo lepšie postavenie v rozhodovacom procese a navrhnutie nových priorít pre nadchádzajúcu Komisiu.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Budem posilňovať vzťahy EHSV s expertnými skupinami ich zapojením do prípravy vybraných stanovísk.**
- **Zrevidujem metodiku stanovísk a budem využívať prieskumné stanoviská a stanoviská z vlastnej iniciatívy s cieľom správne zachytiť dlhodobé výzvy.**
- **Zvolám každoročný samit expertných skupín EHSV.**
- **Budem v našich stanoviskách systematicky zavádzať výhľadovú analýzu.**
- **Zúročím a budem propagovať prácu vykonanú v rámci „Výzvy na prijatie modrej dohody EÚ“ ako jednu z priorít novej Komisie a možnú iniciatívu občanov EÚ.**

Od prijatia Rímskych zmlúv a založenia nášho výboru jeho úloha a právomocí nadobudli väčší význam. Z hľadiska budúcnosti a v nadväznosti na Konferenciu o budúcnosti Európy je nový konvent na účel revízie zakladajúcich zmlúv reálnejší než kedykoľvek predtým. Želám si, aby bol EHSV pripravený v plnej miere zohrávať svoju úlohu v tomto nadchádzajúcom procese.

Ako novozvolený predseda EHSV:

- **Budem iniciovať dôkladnú analýzu zapojenia EHSV a občianskej spoločnosti do predchádzajúcich rokovaní o zmluve a preskúmam jeho možnú budúcu úlohu vytvorením súboru osvedčených postupov a vypracovaním realizovateľného návrhu na posilnenie úlohy EHSV s cieľom zaistiť mu väčšiu váhu a zvýšiť jeho vplyv a viditeľnosť okrem iného formulovaním konkrétnych odporúčaní na prípadné zmeny zmluvy.**

PRESEDA EHSV OLIVER RÖPKE

Pokročiť v sociálnej agende EÚ a zabezpečiť udržateľnú konkurencieschopnosť pre 21. storočie

Nové užšie predsedníctvo sa ujíma funkcie v období poznačenom sociálnymi, geopolitickými a hospodárskymi dôsledkami mnohostrannej krízy: následky pandémie ochorenia COVID-19; pokračujúca vojenská agresia Ruska voči Ukrajine a susedným krajinám, ktorá ohrozuje hodnoty demokracie a slobody; kríza spojená s nárastom životných nákladov a nedávna globálna nestabilita bankových systémov. Na druhej strane sa EÚ spolu so svojimi medzinárodnými partnermi zaviazala splniť klimatické ciele, ktoré si vyžadujú naliehavé a trvalé opatrenia, aby nedošlo ku kolektívnemu zlyhaniu. To si nemôžeme dovoliť: dvojaká transformácia – zelená a digitálna – sa musí dosiahnuť. Početné krízy môžu ohroziť odolnosť EÚ, prehľbiť sociálne a hospodárske nerovnosti a viesť k nárastu populizmu a nacionalizmu zameraného na seba.

Európska únia musí teraz viac než kedykoľvek predtým prijímať strategické rozhodnutia na dosiahnutie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode, aby posilnila odolnosť Európy a vo svete založenom na medzinárodných pravidlách dosiahla otvorenú strategickú autonómiu.

V hre je budúcnosť Európy, a najmä úloha Európskej únie ako projektu, ktorý má jej občanom zaručiť mier, spoločné hodnoty a blahobyt. Organizovaná občianska spoločnosť zohráva kľúčovú úlohu pri presadzovaní hlavných priorít súčasnosti. Posilnenie odolnosti EÚ si vyžaduje, aby sa súbežne podporovala sociálna, hospodárska a environmentálna udržateľnosť politik EÚ.

EHSV presadzuje program politických priorít zameraných na vytvorenie odolnejšej EÚ rýchlym napredovaním v uplatňovaní „zelenej a sociálnej“ dohody a pri plnení cieľov udržateľného rozvoja v záujme zvládnutia dvojakej transformácie.

Pokročiť v sociálnej agende EÚ

Početné krízy, ktorým EÚ čelí, poukázali na to, že je nevyhnutné chrániť blahobyt občanov a presadzovať sociálne začlenenie. Okrem toho premena našich spoločností spôsobená súbežnou zelenou a digitálnou transformáciou ovplyvňuje spôsob života, spotreby a práce Európanov.

Od vzniku jednotného trhu uplynulo 30 rokov a EHSV musí teraz zamerať svoje úsilie na vzostupnú sociálnu a hospodársku konvergenciu, pri ktorej sa na nikoho nezabudne. Spravodlivý prístup zameraný na ľudí zaručí sociálne práva, zaistí dôstojné podmienky na trhu práce a pomôže zamedziť chudobe a sociálnemu vylúčeniu. EHSV musí preto podporovať realizáciu „zelenej a sociálnej“ dohody, plnenie cieľov udržateľného rozvoja a zavedenie Európskeho piliera sociálnych práv do praxe.

Kedže zelená a digitálna transformácia do veľkej miery ovplyvnia pracovné miesta a zamestnanosť, musí EHSV podporovať ochranu pracovníkov a udržateľné pracovné podmienky, aby sa zabezpečila sociálna konvergencia a zaistili rovnaké podmienky pre všetkých pracovníkov. Je preto nevyhnutné, aby EHSV pokračoval vo svojej činnosti zameranej na: podporu kolektívneho vyjednávania, sociálneho dialógu a zapojenia pracovníkov, vrátane demokracie na pracovisku; vzostupnú konvergenciu miezd a pracovných podmienok v celej Európe; boj proti neistej práci; rozhodnejšie opatrenia EÚ na odstránenie rodového rozdielu v odmeňovaní; a na ochranu pracovných miest a príjmov pomocou opatrení, ktoré zohľadnia sociálny rozmer krízy spojenej s nárastom životných nákladov.

Kľúčom k zabezpečeniu spravodlivej a primeranej transformácie je rozvoj zručností a kompetencií pracovníkov s cieľom vytvoriť nové príležitosti a prispôbiť sa digitálnemu veku, najmä v kontexte Európskeho roka zručností. Keďže dvojaká transformácia ovplyvní aj pracovné podmienky, je nevyhnutné zlepšiť ochranu základných práv pracovníkov a pracovných práv a riadiť technologické a iné zmeny na pracovisku so zapojením sociálnych partnerov.

Ochrana pracovníkov sa vzťahuje aj na zraniteľnejších pracovníkov, ktorí majú priame skúsenosti so sociálnymi nerovnosťami. V záujme zabezpečenia rovnakého zaobchádzania a rovnakých príležitostí musí zostať prioritou odstránenie všetkých foriem diskriminácie na trhu práce. Osobitná pozornosť by sa mala venovať vypracovaniu štrukturálnych opatrení s cieľom zabezpečiť rodovú rovnosť na pracovisku.

Inflácia a rastúce ceny energií v dôsledku početných kríz zasiahli každého, najmä však zraniteľných občanov, poľnohospodársky sektor a vidiecke oblasti. Miera chudoby a bezdomovectvo sa zvyšujú. EHSV sa preto musí zasadzovať za to, aby sa čísta a cenovo dostupná energia zabezpečila pre všetkých a aby sa rovnaký prístup k energii stal základným právom. Opatrenia na boj proti energetickej chudobe a posilnenie postavenia spotrebiteľov pri energetickej transformácii musia byť v centre politických priorít EHSV v oblasti energetiky. EHSV sa musí zaoberať aj otázkou bezdomovectva a mal by podporovať udržateľné a inkluzívne politiky bývania.

Zmeny, ktoré v uplynulých rokoch priniesli rôzne krízy, viedli k rastúcemu tlaku na občanov, ktorý sa niekedy podpísal aj na ich duševnej pohode. Keďže problémy v oblasti duševného zdravia majú v EÚ narastajúcu tendenciu, EHSV musí podporiť komplexný prístup k ich riešeniu a navrhnúť konkrétne opatrenia na ich zlepšenie.

Zabezpečiť udržateľnú konkurencieschopnosť pre 21. storočie

Hospodárstvo EÚ sa usiluje najmä zmierniť infláciu a chrániť finančnú stabilitu a súčasne zaručiť hospodársky rast a sociálnu súdržnosť. Cieľ klimateckej neutrality stanovený do roku 2050 núti priemysel EÚ rýchlo sa prispôbiť emisne neutrálnym technológiám a urýchlí dopyt po kritických surovinách. Podobne aj digitalizácia prináša so sebou nové technológie, ktoré môžu zmeniť náš spôsob práce. Spolu s prebiehajúcou regionalizáciou obchodu má tento vývoj vplyv na konkurencieschopnosť priemyslu EÚ a vnútorný trh.

Na ochranu európskeho modelu hospodárskeho rastu, ktorý je založený na udržateľnej konkurencieschopnosti, otvorenej strategickej autonómii a spravodlivej hospodárskej súťaži, je potrebná dlhodobá stratégia. Hlavným pilierom tohto úsilia bude jednotný trh. Jednotný trh oslavuje 30 rokov svojho vzniku a stále nie je úplne dobudovaný. EHSV bude požadovať, aby sa vyvinulo viac úsilia s cieľom zabezpečiť podnikom EÚ všetkých veľkostí (vrátane MSP) priaznivé prostredie na inovácie, investície a rast. EHSV bude podporovať silný jednotný trh ako zdroj prosperity pre podniky EÚ a zdroj blahobytu pre jej občanov. Takisto musíme zabezpečiť, aby bol náš priemysel pripravený na súbežnú digitálnu a zelenú transformáciu, ktorá Európe pomôže naplniť ambíciu stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnym kontinentom. Nedávny geopolitický vývoj v nadväznosti na vypuknutie stále pokračujúcej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine jasne ukázal, že sa musí znížiť naša strategická závislosť, najmä pokiaľ ide o kritické suroviny a dodávky energie a potravín, a zároveň musíme zostať konkurencieschopní vo svetovom meradle. EHSV je presvedčený, že odolná priemyselná politika EÚ musí spočívať na čistých technológiách a obehových riešeniach, inkluzívnom prístupe k digitalizácii zameranom na človeka, ako aj na udržateľnom prístupe k energetickej bezpečnosti a otvorenej strategickej autonómii v medzinárodnom obchode.

Pre vytvorenie odolnejšieho a udržateľnejšieho hospodárstva EÚ má zásadný význam preskúmanie rámca správy hospodárskych záležitostí. Jednoduchší, transparentnejší a účinnejší rámec s väčšou zodpovednosťou štátov a lepším presadzovaním pomôže vybudovať zelené, digitálne a odolné hospodárstvo budúcnosti, podporí inkluzívny rast a zároveň zabezpečí udržateľnosť verejných financií vo všetkých členských štátoch. Spolu s posilnenou bankovou úniou a úniou kapitálových trhov to pomôže zaistiť väčšiu finančnú stabilitu v eurozóne. EHSV bude naďalej prispievať do cyklu európskeho semestra a bude podporovať dobudovanie únie kapitálových trhov a bankovej únie ako kľúčových prvkov na zabezpečenie udržateľnej a inkluzívnej obnovy.

EHSV je presvedčený, že EÚ zostane zdrojom prosperity, a bude pomáhať hľadať riešenia, ako tieto výzvy zvládnuť. Zároveň bude podporovať sociálny dialóg, spravodlivé mzdy a systémy kolektívneho vyjednávania ako nevyhnutné zložky Európskeho piliera sociálnych práv a európskeho sociálneho modelu.

VYBRANÉ POLITICKÉ PRIORITY NA ZÁKLADE PODKLADOV SEKRETARIÁTU

Urýchliť plnenie cieľov udržateľného rozvoja

Početné a vzájomne prepojené globálne krízy, ktorým čelíme, vážne ohrozujú reálnu možnosť dosiahnuť ciele udržateľného rozvoja do roku 2030. Tieto ciele však i naďalej zostávajú našou hlavnou metou a naším kompasom ako jediná univerzálna vízia mieru, sociálno-ekonomickej prosperity a environmentálnej udržateľnosti, ktorú máme. Ak sa zásady cieľov udržateľného rozvoja týkajúce sa sociálneho začlenenia, čistej energie, všeobecného prístupu k verejným službám a zodpovednej spotreby a výroby nebudú uplatňovať v praxi, povedie to k ešte väčšiemu počtu kríz a ešte väčšej geopolitickej rivalite.

EHSV zohráva kľúčovú úlohu pri dosahovaní pokroku v plnení cieľov udržateľného rozvoja, o čom svedčí jeho nedávny príspevok k dobrovoľnému preskúmaniu EÚ, ktorý bude predložený na politickom fóre na vysokej úrovni v lete 2023 v New Yorku.

Osobitnú pozornosť EHSV si zaslúžia viaceré konkrétne otázky: potreba vypracovať komplexnú stratégiu EÚ zameranú na ciele udržateľného rozvoja v záujme zaistenia súdržnosti politík; nevyhnutnosť zabezpečiť štruktúrovanejšie zapojenie občianskej spoločnosti do tohto procesu, pričom EHSV by mohol poskytnúť priestor na dialóg medzi občianskou spoločnosťou a tvorcami politík; a dôraz na sociálny rozmer udržateľnosti, keďže transformácia bude úspešná len vtedy, ak bude mať širokú podporu a bude prebiehať spravodlivo a s aktívnou účasťou všetkých zložiek spoločnosti.

Angažovanosť mladých ľudí v oblasti klímy a udržateľnosti

Medzigeneračný aspekt politík v oblasti klímy a udržateľného rozvoja a ich vykonávacích mechanizmov sa musí odraziť v rozhodnom a zmysluplnom zapojení mladých ľudí do všetkých etáp rozhodovacích procesov EÚ, od vypracúvania legislatívnych návrhov a iniciatív až po vykonávanie, monitorovanie a nadväzné opatrenia. Realizácia cieľov udržateľného rozvoja prostredníctvom Európskej zelenej dohody si vyžaduje nový prístup k inkluzívnejšiemu modelu riadenia so zapojením viacerých zainteresovaných strán, v rámci ktorého by sa mladí ľudia stali stredobodom procesu zapojenia a ktorý by prekračoval rámec stretnutí ad hoc a výziev na konzultáciu.

EHSV sa bude i naďalej usilovať zohľadňovať názory mládeže vo svojej práci a zároveň bude vyzývať ostatné inštitúcie, aby štruktúrovanejšie a zmysluplnejšie zapájali mladých ľudí. EHSV bude konkrétne: pokračovať v organizovaní okruhových stolov mládeže o klímu a udržateľnosť a v rámci delegácie EHSV na zasadnutia UNFCCC COP vysielat' mládežníckeho delegáta; uplatňovať mládežnícky test EÚ, aby sa vo výbere zaujal k zapojeniu mládeže dôsledný prístup, a skúmať ďalšie dôležité nápady, ako zapájať mladých ľudí, pričom sa bude usilovať pretaviť do praxe myšlienky uvedené vo svojom uznesení „Dlhodobý odkaz Európskeho roka mládeže: uplatňovanie hľadiska mládeže a posilnenie jej postavenia“.

Obehové hospodárstvo

Európska platforma pre obehové hospodárstvo (ECESP) je veľmi úspešným príkladom, ako podporovať obehové hospodárstvo v Európe i mimo nej. Platforma pomáha podnikom, organizáciám občianskej spoločnosti a orgánom verejnej správy urýchliť prechod na obehové hospodárstvo v celej Európe tým, že prostredníctvom svojho webového sídla podporuje dialóg, ako aj výmenu poznatkov, odborných znalostí a osvedčených postupov.

EHSV bude stavať na úspechu kľúčových osvetových aktivít platformy, ako sú diskusie o obehovosti v EÚ s prominentnými hosťami zamerané na aktuálne témy obehového hospodárstva a jej výročná konferencia. Aspekty obehového hospodárstva sa musia zohľadňovať aj v iných oblastiach politiky, ako sú napríklad udržateľné potravinové systémy a rozvoj vidieka.

Zelená transformácia európskeho priemyslu

Cieľ znížiť emisie skleníkových plynov v EÚ do roku 2030 o 55 % je náročný a vyžaduje si jasný plán pre spravodlivú transformáciu v nadchádzajúcich desaťročiach. Všetky priemyselné odvetvia budú musieť prejsť hlbokými zmenami. Kľúčovou podmienkou úspechu energetickej a klimatickej transformácie je jej prijatie občanmi EÚ, a preto by sa mal zabezpečiť prístup ku kvalitným pracovným miestam a cenovo dostupným produktom.

Modrá dohoda EÚ dopĺňa plán Zelenej dohody, ktorý navrhla Komisia, o nový rozmer. EHSV vyzýva inštitúcie EÚ, aby vytvorili takúto novú komplexnú politiku EÚ v oblasti vody, a bude musieť monitorovať jej vykonávanie počas celého funkčného obdobia nasledujúcej Komisie

Osobitnú pozornosť si zaslúžia viaceré konkrétne otázky, najmä: nevyhnutnosť vypracovať modrú dohodu EÚ – EHSV bude naďalej zabezpečovať celkovú koordináciu opatrení v nadväznosti na túto prierezovú tému; nevyhnutnosť podporovať ekologizáciu priemyselných odvetví, najmä tých, ktoré sú náročné na zdroje, a tiež zavádzanie čistých technológií, ako aj technológií na efektívne využívanie vody; a nevyhnutnosť zapájať sa do politických diskusií EÚ o sociálnych aspektoch energetickej a klimatickej transformácie, pričom by sa poznatky EHSV mohli využiť na odhaľovanie problémov a navrhovanie riešení v záujme spravodlivej dohody pre občanov EÚ, pokiaľ ide o zamestnanosť a cenovo dostupné výrobky, energiu a služby pre všetkých.

Komplexné úsilie o digitalizáciu európskeho priemyslu

Digitalizácia otvára nové možnosti pre priemysel EÚ aj pre služby ako celok a prináša so sebou nové druhy výziev, ako je napríklad navrhnutie podporných nástrojov, ktoré zabezpečia, že priemysel EÚ, veľký aj malý, bude mať pri nadobúdaní týchto nových technológií rovnaké postavenie. Okrem toho je potrebný aj silný dôraz na budúcnosť pracovných miest v priemysle. Nie preto, aby sa zabránilo zmenám, ktoré tento proces prinesie v našom priemysle a spoločnosti, ale aby sa tieto zmeny riadili a aby sa podporila spravodlivá transformácia a prístup k zmenám zameraný na ľudí.

EHSV bude: podporovať rozvoj nových technologických odvetví ako metaverzum v súlade s európskymi normami a skúmať dosah umelej inteligencie v rôznych priemyselných odvetviach; pokračovať vo svojej práci v oblasti kľúčových a špičkových technológií vrátane tém, ako sú robotika a drony; hľadať spôsoby, ako sa zapojiť do vedľajších činností na podporu celkovej konkurencieschopnosti priemyslu EÚ, ako aj do priemyselných aliancií pre otázky digitalizácie, a to na základe modelu účasti na Európskej aliancii pre suroviny (ERMA); a podporovať štruktúrovanejšie zapojenie občianskej spoločnosti do tohto procesu, keďže transformácia bude úspešná len vtedy, ak bude mať širokú podporu a bude prebiehať spravodlivo a s aktívnou účasťou všetkých zložiek spoločnosti.

Posilniť globálnu konkurencieschopnosť a otvorenú strategickú autonómiu priemyslu EÚ

Už niekoľko rokov je kľúčovým cieľom priemyselnej politiky Komisie zabezpečiť celkovú konkurencieschopnosť priemyslu EÚ. Okrem vnútorného rozmeru majú na konkurencieschopnosť priemyslu EÚ jasný vplyv aj mnohé otázky týkajúce sa vonkajšieho rozmeru. Ukázalo sa, že otvorená strategická autonómia je nevyhnutnosťou. Treba sa zaoberať aj otázkou, ako možno verejné finančné prostriedky a štátnu pomoc využiť na podporu priemyslu tak, aby sa nenarušila hospodárska súťaž, ako aj kritériami využívania a prideľovania týchto finančných prostriedkov. EHSV sa preto zameria na strategické hodnotové reťazce.

EHSV bude: pracovať na vytvorení komplexnej stratégie EÚ v oblasti kritických surovín a pokračovať v zapojení do aliancie ERMA; podporovať väčšiu otvorenú autonómiu strategických sektorov, ako je obrana, vesmírny sektor a odvetvie čipov; pomáhať prehodnotiť spôsob, akým sa podniky chránia pred porušovaním ochrany údajov, kybernetickými útokmi a digitálnou špionážou.

Reformy v záujme odolného hospodárstva EÚ

V súčasnom hospodárskom prostredí je problematické zavádzať hospodárske politiky, ktorých cieľom je znížiť infláciu a zároveň zaručiť hospodársky rast, zamestnanosť a udržateľnosť verejných financií v strednodobom a dlhodobom horizonte. EHSV predloží odporúčania s cieľom pomôcť tvorcom politik vypracovať opatrenia, ktoré zaisťujú udržateľnú a inkluzívnu obnovu a umožnia vybudovať odolné hospodárstvo a zároveň uskutočniť zelenú a digitálnu transformáciu.

EHSV bude naďalej dvakrát za rok predkladať odporúčania v súvislosti s odporúčaním Európskej komisie o hospodárskej politike eurozóny a ročným prieskumom udržateľného rastu v snahe poskytovať včasné a aktuálne politické príspevky do procesu koordinácie hospodárskych politik v rámci ročného cyklu európskeho semestra.

EHSV predloží aj ďalšie odporúčania týkajúce sa preskúmania rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ, keďže je potrebné zaisťovať úzku koordináciu rozpočtových a štrukturálnych politik, ako aj účinný hospodársky a fiškálny dohľad.

Okrem toho predloží návrhy na reformu konzultčných a koordinačných postupov v rámci európskeho semestra, aby sa tieto procesy zjednodušili a stali demokratickejšími a transparentnejšími. Prostredníctvom svojej skupiny ad hoc Európsky semester bude EHSV pokračovať v úsilí viesť rozsiahle konzultácie s organizovanou občianskou spoločnosťou EÚ s cieľom monitorovať vykonávanie národných plánov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a zabezpečovať zapojenie občianskej spoločnosti na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni.

Dobudovanie únie kapitálových trhov a bankovej únie

Finančné trhy EÚ musia byť integrované a stabilné, aby podporovali európsku obnovu a pomohli EÚ vrátiť sa na cestu k transformácii na klimaticky neutrálne a čoraz viac digitálne hospodárstvo, pre ktoré je príznačný udržateľný a inkluzívny hospodársky rast. Obnova bude v rozhodujúcej miere závisieť od schopnosti európskych finančných trhov zabezpečiť dostatočnú likviditu a lepšie rozdelenie rizika. Je nevyhnutné prijať rozhodné kroky na vytvorenie účinnej a integrovanej únie kapitálových trhov a plnohodnotnej bankovej únie, ktoré budú zahŕňať všetky členské štáty a budú sa usilovať o ďalšiu harmonizáciu a odstránenie cezhraničných prekážok, pričom sa zabezpečí riadna regulácia a dohľad. Očakáva sa, že Európska komisia bude pokračovať vo vykonávaní akčného plánu únie kapitálových trhov, a mimoriadne dôležitá bude revízia súčasného rámca pre bankový dohľad, platobnú neschopnosť a riešenie krízových situácií, ako aj pre systémy ochrany vkladov.

V druhej polovici funkčného obdobia bude EHSV: venovať pozornosť kľúčovým oblastiam politiky, ako sú krízové riadenie a systém ochrany vkladov; prispievať do diskusie o udržateľnom financovaní; organizovať verejné vypočutia na tieto dôležité témy; vyvíjať úsilie na zaistenie väčšej účasti spravodajcov EHSV na schôdzach a vypočutiach výboru ECON Európskeho parlamentu; a rozvíjať užšie kontakty so stálymi zastúpeniami krajín, ktoré predsedajú Rade EÚ, v snahe presadzovať aktívnejšie zapojenie členov EHSV do kľúčových podujatí, ako sú seminár Eurofi na vysokej úrovni finančné fórum Eurofi.

Viacročný finančný rámec vhodný na riešenie budúcich výziev a zabezpečenie silnej politiky súdržnosti

EHSV opakovane žiadal, aby sa viacročný finančný rámec (VFR) zameriaval na pracovné miesta, rast a konkurencieschopnosť, a požadoval silný rozpočet EÚ s primeranými finančnými zdrojmi na dosiahnutie cieľov Únie. EHSV bude naďalej diskutovať o tom, ako by sa rozpočet EÚ mohol vo väčšej miere financovať zo skutočných vlastných zdrojov.

Politika súdržnosti musí zohrávať kľúčovú a ústrednú úlohu v úsilí zabezpečiť vyváženú obnovu zameranú na udržateľný rast, podporovať konvergenciu, bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a zaručiť, že sa na nikoho nezabudne. EHSV bude i naďalej zdôrazňovať, že súdržnosť by mala pomáhať dosiahnuť pokrok v dohodnutých politikách týkajúcich sa digitalizácie a dostupnosti služieb, reindustrializácie, MSP a širokopásmových služieb v regiónoch.

EHSV: vypracuje stanovisko v súvislosti s preskúmaním VFR v polovici obdobia; predloží Komisii návrhy týkajúce sa nových vlastných zdrojov pre rozpočet EÚ – na základe žiadosti Komisie; vypracuje stanovisko o budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2027; bude ďalej predkladať návrhy so zámerom zaisťovať, aby politika súdržnosti zodpovedala reálnym potrebám občanov EÚ a dlhodobým cieľom konvergencie medzi regiónmi EÚ; a vypracuje stanovisko o riedko osídlených oblastiach, ostrovoch a horských oblastiach v snahe zdôrazniť, že všetky regióny EÚ potrebujú vyvážený rast a rozvoj.

Hospodárske a sociálne zotavenie z následkov pandémie a útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a následné zvýšenie cien energií a životných nákladov

EHSV dôsledne obhajuje vzostupnú konvergenciu a účinnejšiu sociálnu politiku na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov. Vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv opätovne potvrdzuje spoločný záväzok týkajúci sa európskeho sociálneho modelu.

Dôležitými otázkami, ktoré treba riešiť v rámci prebiehajúcej zelenej a digitálnej transformácie, budú nové formy práce, ochrana kolektívnych práv, vplyv na pracovné podmienky, boj proti vysokej nezamestnanosti, neistej práci a chudobe, vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv a začlenenie a rovnosť vo všetkých jej aspektoch a zručnosti.

Najnovší vývoj v oblasti umelej inteligencie môže zásadne zmeniť situáciu, pokiaľ ide o potrebu vysokokvalifikovaných pracovníkov, a narušiť hospodárske a výrobné procesy.

EHSV sa v druhej polovici svojho funkčného obdobia zameria na tieto témy: vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv, pracovné podmienky, nové formy práce a vplyv na zamestnanosť mladých ľudí a žien, systémy sociálneho zabezpečenia (starostlivosť a rovnosť vo všetkých jej aspektoch vrátane rovnosti príjmov), vplyv umelej inteligencie na trh práce a zamestnanosť a uplatňovanie hľadiska mládeže/mládežnícky test EÚ.

Základné práva a právny štát

Základné práva a hodnoty a právny štát sú v mnohých krajinách naďalej terčom útokov vzhľadom na silnejšie populistické hnutia a zhoršovanie situácie v oblasti demokracie.

Umelá inteligencia má potenciál masívne rozširovať cielené dezinformácie, nahradiť vysokokvalifikovaných ľudských pracovníkov v širokej škále funkcií a taktiež sa môže použiť na účel donucovania a kontroly.

EHSV bude dôrazne podporovať vykonávanie balíka opatrení Európskej komisie v oblasti ochrany demokracie a zameria sa na dodržiavanie základných práv pri zavádzaní umelej inteligencie.

Migrácia

Konflikty, zmena klímy a hospodárska nerovnosť budú naďalej podnecovať migráciu. EHSV sa zameria na riadenie migrácie, ktoré je v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z práva EÚ a medzinárodného práva a zohľadňuje demografický vývoj a hospodárske potreby EÚ.

Bezpečné a stabilné susedstvo

Útočná vojna Ruska proti Ukrajine neznamena len ohrozenie hodnôt, o ktoré sa opiera Európska únia, ale je aj evidentným dôkazom toho, že svetový poriadok založený na pravidlách je spochybnený a že v oblasti geopolitiky nastáva menej stabilná fáza, ktorej budeme musieť čeliť spoločne.

Bezprostredné susedstvo by malo byť naďalej našou prioritou. Východné partnerstvo sa v posledných rokoch ocitlo pod silným tlakom, najprv v dôsledku rozhodnutia Bieloruska pozastaviť svoju účasť a následne z dôvodu útočnej vojny Ruska proti Ukrajine. Bielorusko je stále pod železnou rukou tých, ktorí udusili jeho demokraciu, Ukrajina bojuje za svoju slobodu a Moldavsko napriek neustálemu tlaku Ruska napreduje v európskej integrácii.

EHSV bude v druhej polovici funkčného obdobia naďalej posilňovať a podporovať prácu platforiem občianskej spoločnosti EÚ – Ukrajina, EÚ – Moldavsko a EÚ – Gruzínsko, ktoré boli zriadené na základe dohôd o pridružení s týmito krajinami. Pravidelná práca a stretnutia členov príslušných platforiem pomáhajú týmto krajinám na ceste k európskej integrácii. Prostredníctvom špecializovanej platformy občianskej spoločnosti sa budú udržiavať aj nepretržité kontakty s občianskou spoločnosťou v Arménsku.

EHSV bude v Bielorusku aj mimo neho naďalej podporovať nezávislú občiansku spoločnosť, ktorá je pod obrovským tlakom režimu. Sledovať budeme aj vývoj občianskej spoločnosti v Azerbajdžane, pričom budeme trvať na skutočnom občianskom a sociálnom dialógu.

Krajiny západného Balkánu čakajú na členstvo už niekoľko rokov. Ich občianska spoločnosť nepretržite spolupracuje s EHSV a podporuje neustále zlepšovanie z hľadiska harmonizácie s európskym právom a hodnotami, aby sa nakoniec završilo ich úsilie stať sa súčasťou európskej rodiny, a to aj v záujme mieru a stability v tejto oblasti.

Treba pokračovať v dialógu s krajinami Stredozemia, z ktorých sú mnohé v zložitej politickej situácii a zároveň musia riešiť obrovské spoločenské a hospodárske výzvy. V rámci samitu EHSV – Euromed sa bude naďalej podporovať zmysluplný sociálny dialóg v regióne. Samit sa zameria aj na spoločné priority, ako je adaptácia na zmenu klímy, bezpečnosť dodávok energie a účinné riadenie migračných tokov.

Spolupráca s partnermi v záujme spravodlivej spoločnosti rešpektujúcej ľudské práva

Na celom svete sme dnes svedkami rastúcich nerovností. Situáciu zhoršila pandémia ochorenia COVID-19, v dôsledku ktorej sa anulovali pokroky dosiahnuté v minulých rokoch, a útočná vojna Ruska proti Ukrajine odvrátila pozornosť od iných závažných problémov. Medzinárodné spoločenstvo musí pokračovať v znižovaní nerovností a potvrdiť, že dodržiava multilaterálny poriadok založený na pravidlách a všeobecných ľudských právach. Rok 2023 poskytuje na to vhodný impulz, keďže tento rok si pripomíname sedemdesiate piate výročie prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948. Tento rok je takisto míľnikom, pokiaľ ide o preskúmanie cieľov udržateľného rozvoja v polovici trvania.

EHSV prispeje k tomuto úsiliu tým, že bude s občianskou spoločnosťou z krajín AKT a Latinskej Ameriky spolupracovať na presadzovaní hlavných záväzkov týkajúcich sa cieľov udržateľného rozvoja a Všeobecnej deklarácie ľudských práv Organizácie Spojených národov vrátane základných pracovných a rodových práv. Taktiež bude monitorovať, ako realizácia projektov v rámci iniciatívy EÚ Global Gateway prispieva k dosahovaniu týchto cieľov. Prostredníctvom konkrétnych stanovísk a aktivít bude analyzovať možnosti posilnenia diplomacie EÚ v oblasti klímy a predloží úvahy zamerané na boj proti dezinformáciám a zahraničnému vplyvu a na možný prínos občianskej spoločnosti k dôslednejšiemu multilaterálnemu a posilneniu základných medzinárodných zásad, pokiaľ ide o poriadok založený na pravidlách v rýchlo sa meniacom svete.

Podpora udržateľného obchodu, ktorý je prospešný pre všetkých

V záujme zachovania konkurencieschopnosti EÚ a posilnenia odolnosti v čase krízy je nevyhnutné, aby občianska spoločnosť monitorovala rokovania o obchodných dohodách, ako aj vykonávanie a presadzovanie týchto dohôd.

EHSV bude: naďalej poskytovať administratívnu a politickú podporu domácim poradným skupinám zriadeným na základe obchodných dohôd EÚ, zabezpečovať účinné riešenie akýchkoľvek nedostatkov v oblasti environmentálnych a pracovných práv v EÚ a v partnerských krajinách, podporovať udržateľnosť obchodu na úrovni EÚ a vo Svetovej obchodnej organizácii prostredníctvom usporiadania 2. fóra občianskej spoločnosti o obchode a udržateľnom rozvoji.

Štúdie a hodnotenia politík: ako dosiahnuť, aby bola konzultačná činnosť EHSV viac založená na dôkazoch

Permakríza, polykríza – vymýšľajú sa nové slová s cieľom opísať dramatickú situáciu a udalosti, ktoré hlboko narúšajú a ovplyvňujú našu spoločnosť.

Poukazujú na zraniteľnosť EÚ a jej nepripravenosť na výzvy sveta v permanentnej kríze. Preto je naliehavé, aby sme konali a primerane reagovali. Odpoveďou však nemôže byť snaha neustále dohŕňať zameškané a zmiernovať krízu krátkodobými opatreniami vtedy, keď nás zasiahne. EÚ musí predvídať krízy skôr, ako vzniknú, prípadne sa im snažiť vyhnúť. Preto musíme skúmať, predvídať a dokonca sa snažiť formovať budúcnosť.

EHSV je vďaka znalostiam svojich členov a sietí dokonale pripravený prispieť k tomuto procesu v rámci EÚ, vďaka čomu sa jej výhľad stane účinnejším a participatívnejším procesom.

Je teda potrebné, aby mal EHSV väčší vplyv v tejto súvislosti a prispieval k činnostiam EÚ týkajúcim sa výhľadu, a to najmä tým, že bude zohrávať aktívnejšiu úlohu v rámci plnenia agendy strategického výhľadu EÚ a konkrétnejšie pri vypracúvaní výročnej správy o strategickom výhľade, ktorá slúži ako podklad pre správu o stave Európskej únie. Katalyzovaním, zhromažďovaním a sprostredkovaním názorov zainteresovaných strán vrátane organizácií občianskej spoločnosti, think tankov a expertov tak EHSV plní svoju úlohu zástupcu občianskej spoločnosti a zabezpečuje skutočne participatívny výhľad EÚ.

EHSV bude ďalej rozvíjať svoju spoluprácu s ostatnými inštitúciami EÚ, a to prostredníctvom dvojstranných vzťahov, ako aj v rámci medziinštitucionálnej siete Európskeho systému strategických a politických analýz EÚ.

S cieľom plne využiť svoj potenciál bude EHSV pri svojej práci naďalej zvyšovať povedomie svojich členov a zamestnancov o význame prístupu založeného na výhľade a rozširovať ich poznatky prostredníctvom pravidelných školení, organizovania seminárov a konferencií a účasti na externých podujatiach týkajúcich sa výhľadu.

Právne predpisy a tvorba politiky EÚ musia byť založené na dôkazoch, lepšie zhodnocovať a zohľadňovať, čo sa osvedčilo a čo nie, čo je potrebné zmeniť a zlepšiť, ako aj to, čo naša spoločnosť, naši občania a Európa skutočne potrebujú, aby mohli zvládnuť veľmi závažné výzvy, ktorým čelia.

Útvary EHSV čoraz častejšie využívajú ročný plán štúdií na podporu alebo realizáciu politických priorít, najmä tým, že poverujú externých odborníkov výskumom aktuálnych otázok, ktoré sa týkajú organizovanej občianskej spoločnosti, čím vytvárajú lepšiu argumentačnú základňu pre legislatívnu činnosť výboru.

Strednodobým cieľom plánu štúdií je vypracúvať hodnotenia viac orientované na budúcnosť, ktoré budú participatívnejšie a môžu sa prehodnotiť so zámerom budovať a rozširovať kapacity v oblasti výhľadu.

EHSV chce viac prispieť k programu lepšej právnej regulácie tým, že prostredníctvom hodnotení ex post poskytne pridanú hodnotu z hľadiska občianskej spoločnosti vo fáze posudzovania legislatívneho politického cyklu EÚ, ako aj tým, že zabezpečí, aby bola konzultačná činnosť EHSV viac založená na dôkazoch.

Posilnenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a podpora rýchleho prechodu na klimatickú neutralitu

Konkurencieschopnosť európskeho priemyslu bude aj v nasledujúcich rokoch jednou z hlavných tém. Najnovšie iniciatívy na podporu vnútroštátnych priemyselných odvetví v rôznych častiach sveta vyvolali v EÚ mnohé obavy. EÚ na to musí reagovať, no zároveň musí chrániť integritu svojho jednotného trhu. Konkurencieschopnosť priemyslu však v súčasnosti nemožno vnímať bez jeho ekologického aspektu. Cieľom EÚ už preto nie je len zachovať konkurencieschopnú priemyselnú základňu, ale aj financovať prechod na udržateľný priemysel, dosiahnuť uhlíkovú neutralitu do roku 2050, dekarbonizovať európsky priemysel a zaručiť prístup k cenovo dostupnej energii bez fosílnych palív.

Okrem toho je v tejto rovnici nevyhnutné zohľadniť aj záujmy pracovníkov. Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo bude mať pravdepodobne významný vplyv na pracovné miesta a pracovné príležitosti, najmä v odvetviach, ktoré sú vo veľkej miere závislé od fosílnych palív. Zároveň ho možno vnímať aj ako príležitosť vytvoriť pracovné miesta v nových priemyselných ekosystémoch a zamerať sa na konkrétne kompetencie, ktoré sa majú vytvoriť na úrovni členských štátov a regiónov.

EHSV bude pokračovať vo svojej práci na Priemyselnom pláne Zelenej dohody. Výbor bude komplexne reagovať na rôzne aspekty iniciatívy Komisie, ktoré si budú vyžadovať politickú pozornosť a opatrenia. V spolupráci s Európskou komisiou, rotujúcimi predsedníctvami Rady a ďalšími inštitúciami je potrebné zabezpečiť primerané monitorovanie.

EHSV sa bude musieť zaoberať aj otázkou rastúceho dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile a kompetentných pracovníkoch vo verejnej správe, ktorí majú za úlohu posudzovať rôzne priemyselné projekty.

Dôraz sa bude klásť aj na vykonávanie politík a stratégií EÚ, pričom sa vymedzia lepšie nástroje na posúdenie ich vplyvu na hospodárstvo, ale aj na spoločnosť.

Podpora podnikania vo všetkých podobách: MSP a podniky sociálneho hospodárstva

Pre hospodársky rast, inovácie, zamestnanosť a sociálne začlenenie má zásadný význam podnikanie vo všetkých podobách a odvetviach (vrátane cestovného ruchu, priemyslu, platformového hospodárstva a sociálneho hospodárstva). Kľúčový význam má podpora zelenej a digitálnej transformácie MSP a identifikácia prekážok, ktorým stále čelia pri prístupe na jednotný trh.

MSP budú takisto zohrávať významnú úlohu v Priemyselnom pláne Zelenej dohody, keďže predstavujú prevažnú väčšinu podnikov v EÚ a majú potenciál stimulovať inovácie a podporovať udržateľnosť.

EHSV zohráva naďalej dôležitú úlohu na medziinštitucionálnej úrovni, pokiaľ ide o podporu sociálneho podnikania a sociálneho hospodárstva a monitorovanie vplyvu vývoja v tomto odvetví na tradičné MSP. Od prijatia akčného plánu EÚ pre sociálne hospodárstvo sa podniky sociálneho hospodárstva stali ešte dôležitejšími v spojitosti s docieľením odolného hospodárstva a spravodlivej transformácie.

EHSV bude: podporovať udržateľnú transformáciu MSP prostredníctvom zhromažďovania osvedčených postupov a informovaním o nich, skúmať úlohu a podporu MSP v Priemyselnom pláne Zelenej dohody, posilňovať finančnú odolnosť MSP a prispievať k pripravovanému balíku pomoci pre MSP (smernica o oneskorených platbách), podporovať vykonávanie akčného plánu EÚ pre sociálne hospodárstvo prostredníctvom úzkej spolupráce s rotujúcimi predsedníctvami Rady a prispeje k návrhu Komisie týkajúcemu sa odporúčaní Rady o rozvoji rámcových podmienok sociálneho hospodárstva.

Posilnenie postavenia spotrebiteľov pri zelenej a digitálnej transformácii

K dosiahnutiu cieľov Zelenej dohody musí prispieť každý Európan. Čoraz viac spotrebiteľov si uvedomuje, že môžu zmeniť svoje spotrebiteľské návyky. Hoci spotrebiteľia chcú prispieť k zelenej transformácii, na ceste k nej sa vyskytujú prekážky.

EÚ musí posilniť práva spotrebiteľov a podporiť obehové, čisté a zelené hospodárstvo EÚ. Spotrebiteľia musia mať možnosť prijímať informované rozhodnutia o kúpe, a tým prispievať k udržateľnejšej spotrebe.

EHSV bude naďalej rozvíjať svoje plodné pracovné vzťahy s Európskou komisiou a Európskym parlamentom v otázkach týkajúcich sa spotrebiteľov. Prioritou naďalej zostáva organizácia jeho hlavného výročného podujatia Európsky deň spotrebiteľov. Toto podujatie bude aj naďalej každoročne poskytovať priestor spotrebiteľom s cieľom objasniť aktuálne diskusie.

EHSV sa bude podieľať aj na monitorovacom procese v súvislosti so stanoviskami týkajúcimi sa modrej dohody a zväži začlenenie tejto témy do rámca udržateľnej spotreby.

Prekonanie energetickej krízy: dosiahnutie udržateľnej, spravodlivej a strategickej energetickej bezpečnosti

Energetická kríza, ktorá sa začala v roku 2021 a ktorú v roku 2022 ešte zhoršila útočná vojna Ruska proti Ukrajine, si na úrovni EÚ a členských štátov vynútila rýchlu politickú reakciu v oblasti energetiky. V minulom roku boli zverejnené nové právne predpisy týkajúce sa skladovania plynu, podpory energie z obnoviteľných zdrojov, cien elektrickej energie, alternatívnych zdrojov dodávok energie, novej energetickej infraštruktúry a mimoriadnych daňových opatrení.

Pozornosť bude potrebné zamerať na viaceré konkrétne politiky súvisiace so súčasnou krízou, najmä z hľadiska kľúčovej úlohy organizácií občianskej spoločnosti, pokiaľ ide o presadzovanie sociálnych, pracovných a občianskych záujmov, spravodlivosť voči hospodárskym subjektom a zachovanie spoločného cieľa ekologickej a sociálne spravodlivej transformácie. V prvom rade ide o odstránenie energetickej chudoby, zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu pracovných síl, zavádzanie nových foriem výroby a spotreby energie, najmä prostredníctvom miestnych energetických spoločenstiev, a realizáciu reformy trhov s elektrickou energiou s cieľom zachovať rovnaké hospodárske podmienky na vnútornom trhu EÚ.

Prínos politik v oblasti bývania k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti

Rôzni aktéri čoraz viac poukazujú na to, že bývanie je kľúčovým faktorom každej politiky zameranej na dosiahnutie sociálnej súdržnosti a spoločného blahobytu. Členské štáty musia venovať pozornosť politikám bývania, ak sa má dosiahnuť skutočný prínos vo viacerých oblastiach.

Nové užšie predsedníctvo EHSV sa zameria na tieto priority: cenová dostupnosť s cieľom zamedziť inflácii, účinná izolácia zameraná na podporu energetickej efektívnosti, prístup k bývaniu pre zraniteľné osoby v záujme docielenia sociálnej súdržnosti, uprednostňovanie udržateľných stavebných materiálov s úmyslom prispieť k zelenej transformácii, udržateľný rozvoj miest uľahčujúci vhodnú mestskú dopravu, dosiahnutie územnej súdržnosti a úsilie zamerané na odstránenie nerovností.

Ekologizácia dopravy: reagovať na potreby užívateľov, občanov a organizácií občianskej spoločnosti

Kľúčovým prvkom zelenej transformácie bude urýchlenie transformačného procesu a ekologizácia všetkých dopravných prostriedkov. Aj v tomto prípade je potrebné tlmočiť názory pracovníkov v doprave, spotrebiteľov, podnikov a organizácií občianskej spoločnosti.

EHSV sa bude v druhej polovici funkčného obdobia venovať témam súvisiacim s vypracovaním legislatívnych návrhov zameraných na tieto oblasti: znižovanie emisií, digitalizácia, alternatívne dopravné prostriedky v rámciestskej mobility, dekarbonizácia osobnej a nákladnej pozemnej, leteckej a námornej dopravy (vrátane pracovných dopravných prostriedkov, ako sú rybárske plavidlá) a spoločný európsky dátový priestor pre mobilitu.

**Európsky hospodársky
a sociálny výbor**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Vydavateľ: Oddelenie pre návštevy a publikácie
EESC-2023-35-SK

www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/stand-democracy-speak-europe

© Európska únia, 2023

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Reprodukcia týchto fotografií / obrázkov je povolená len s výslovným súhlasom vlastníka (vlastníkov) autorských práv.

Cover: ©Getty Images

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Print:
QE-04-23-432-SK-C
ISBN 978-92-830-6043-7
doi: 10.2864/5058

Online:
QE-04-23-432-SK-N
ISBN 978-92-830-6039-0
doi: 10.2864/515383

SK